

[Førmanden.]

vil herefter blive indkaldt som midlertidigt medlem af folketinget.

Den sidste sag på dagsordenen kan kun med tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Man gik da til:

Anden behandling af forslag til lov om prisstop.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 1) findes i tidenden sp. 133, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Erling Dinesen: Der har jo ikke været megen tid mellem udvalgsarbejdets afslutning og anden behandling her i dag. Det havde nok været ønskeligt, om der havde været givet alle tingets medlemmer bedre muligheder for at studere betænkning og bilag, men disse muligheder har altså ikke eksisteret på grund af det langvarige udvalgsarbejde.

Må jeg i øvrigt sige om dette udvalgsarbejde, at det jo ikke har kunnet undgås, at det har været præget af de mange erhvervsorganisationer, hvis repræsentanter er mødt op for at give udtryk for kritik, ofte meget stærk kritik, og ønsker om ændringer i prisstoploven. Det er kun meget begrænsede indrømmelser, der er givet under disse møder, og det er helt forståeligt, at mange erhvervsdrivende føler, at det er et stærkt indgreb, som med prisstoppet sker i deres virksomhed, ikke mindst — det har mange givet udtryk for — på grund af datoen 22. september.

Under udvalgsarbejdet har regeringen fastholdt, at prisstoppet skal ophøre den 1.

marts 1971, og det har ikke været muligt at få nærmere oplysninger om, hvilken pris- og avancelovgivning der skal erstatte prisstoppets bortfald. En sådan lovgivning er som bekendt stillet i udsigt, men vi har altså ikke kunnet få at vide, hvad den vil indeholde. Det er ellers ikke sådan, at vi har for langt detaljerede oplysninger i udvalget om denne lovgivning, men kun oplysning om de vigtigste principper, en sådan lovgivning ville bygge på.

Vi har imidlertid ikke kunnet få noget svar fra handelsministeren herom. I første omgang fik vi tre gange lakonisk nej; det kunne ikke oplyses i dag. Da vi pressede yderligere på, fik vi en meddelelse om, at der var mange ting, som måtte afklares, før man kunne give sådanne oplysninger. Det måtte afhænge af den økonomiske situation, hvorunder en sådan lovgivning skulle virke, herunder aktivitetsniveauet, efterspørgselspresset og situationen på arbejdsmarkedet. Videre sagde handelsministeren:

„Specielt vil det ikke være muligt at tage stilling til spørgsmålet om den nærmere udformning af reglerne for adgangen til at indregne lønstigninger i priserne, før der er kendskab til indholdet af de nye overenskomster på arbejdsmarkedet.“

Vi har altså ikke kunnet få disse oplysninger. Det er klart, at de svar, som er afgivet, har vi ikke været tilfredse med, og det er baggrunden for det ændringsforslag, vi har stillet om disse efter min opfattelse meget vigtige forhold. Ifølge dette ændringsforslag forpligtes handelsministeren til at fremsætte sit prislovsforslag i folketinget inden udgangen af november måned i år, altså før man for alvor i hovedorganisationerne tager fat på de afgørende forhandlinger, således at arbejdsmarkedets parter kan få kendskab til de indgreb, regeringen vil foretage over for de prisstigninger, der vil være ophobet under prisstoppets løbetid, og som følge af at arbejdsgivertilskuddet bortfalder pr. 1. marts 1971.

Det er naturligvis svært at sige noget eksakt om, hvilke prisstigninger der vil udløses med virkning fra 1. marts 1971. Men vi har en stærk fornemmelse af, at betydelige prisstigninger kan bryde løs, når prisstoppet ophører. Næsten alle betydende erhvervsorganisationer her i landet har givet møde i folketingets udvalg og givet udtryk for

[Erling Dinesen.]

megen bekymring over det omkostningspres, man allerede på nuværende tidspunkt var ude for. Dette sammenholdt med, at der kan blive tale om råstofprisstigninger, som indregnes, og arbejdsgivertilskuddets ophør kan meget vel — vi kan ikke vide noget bestemt om det — betyde prisstigninger på 3-4-5-6 pct. fra 1. marts 1971, altså fra samme tidspunkt, som de nye overenskomster skal træde i kraft. Det vil gøre det til en næsten håbløs opgave, synes jeg, for arbejdsmarkedets parter at forhandle realistisk, når de overhovedet ikke kender prisstigningen eller eventuelt prislovgivningen efter 1. marts.

Det er, synes jeg også, en så meget mere ejendommelig situation, som regeringen direkte har opfordret arbejdsmarkedets parter til selv at løse overenskomstsituationen på et fornuftigt grundlag. Handelsministeren ville imidlertid slet ikke drøfte denne problemstilling. Det var storpolitik, forstod vi. Det var noget, hvori statsministeren skulle involveres, det var noget, hele regeringen skulle være med til. Resultatet blev da også i aftes og i nat, at statsministeren var indkaldt til samråd med udvalget, men jeg vil ikke påstå, at det gjorde situationen bedre eller anderledes. Vi kunne ikke få noget konkret at vide om, hvad regeringen agtede at foretage sig på disse områder.

Jeg vil gerne føje til det, jeg allerede har sagt; at det for mig at se er helt uforståeligt, at regeringen ikke engang vil yde dette, jeg synes beskedne, bidrag til, at overenskomsterne får rimelige vilkår at forhandle under. Det havde været naturligt, om noget sådant var sket. Det er altså ikke sket, og jeg må derfor opfordre til, at man stemmer for det socialdemokratiske ændringsforslag, der berører disse ting. Det er vel kun de færreste, der har haft mulighed for at læse betænkningen, og jeg vil lige nævne, hvad ændringsforslaget indeholder. Der står i det:

„Inden udgangen af november måned 1970 fremsætter handelsministeren for folketinget lovforslag om den pris- og avancelovgivning, der skal afløse prisstoploven efter den 1. marts 1971.“

Motiveringen herfor er følgende:

„Regeringen har stærkt tilkendegivet, at prisstoploven ikke kan forlænges ud over den 1. marts 1971. Det er af afgø-

rende betydning for erhvervslivet, forbrugerne og arbejdsmarkedets parter at kende de formodede prisstigninger og regeringens planer for indgreb mod disse prisstigninger i 1971.“

Jeg finder det altså meget uklogt, hvis regeringen og regeringspartierne ikke ændrer standpunkt til dette forslag. I udvalget, hvor vi behandlede det i nat, ville man ikke gå ind for det.

Jeg forstod også under de drøftelser, vi havde med statsministeren i aftes og i nat, at han først vil vide, hvilken økonomisk ramme organisationerne kan blive enige om, før der oplyses noget om dette. Men, ærlig talt, jeg synes da, det er at stille tingene helt på hovedet. Arbejdsmarkedets parter må have et rimeligt krav på at kende de vilkår, som skal gælde fra 1. marts, før de afslutter deres aftaler, før de går ind i de afgørende forhandlinger om, hvad der skal ske på arbejdsmarkedet.

Jeg vil da gerne føje til, at det jo ikke alene er hovedorganisationerne, der har krav på at få besked om regeringens hensigter på pris- og avancelovområdet. Det samme må gælde hele det danske erhvervsliv, som ikke føler sig særlig godt behandlet. De er oven i købet meget skuffede over regeringen, hvilket regeringen formentlig ikke kan være ukendt med. Herudover er det klart, at forbrugerne også ønsker at få besked.

Om lovforslaget i øvrigt vil jeg gerne sige, at vi nok kunne have ønsket flere områder dækket. Den stærke inflatoriske udvikling skyldes i særlig grad stigningen i priserne på jord og fast ejendom. Disse problemer klares ikke med dette lovforslag, men jeg tror, man vil erkende, at det er nødvendigt, at der snart gøres noget alvorligt ved løsningen af disse problemer. Jeg har forstået under samrådet med statsministeren, at regeringen er villig til at forhandle herom, og jeg vil gerne give udtryk for, at vi i høj grad er interesseret i det.

Vi har fået bekræftet i udvalget, at forhøjede priser, der først er sat i kraft efter den 22. september, ikke er lovlige, selv om monopoltilsynet forud har godkendt dem; det ligger altså helt klart. Det er også fastslået, at der ville være tale om en omgælse af loven, såfremt der skete kvalitetsforringelse af en vare, som er ramt af prisstoppet. Det turde ganske vist være en selvfølge, men det

[Erling Dinesen.]

er da i alle tilfælde hensigtsmæssigt at få det klaret på den måde, som det nu er sket i betænkningen.

Jeg vil gerne videre sige, at vi ikke har været tilfredse med bestemmelsen i § 1 om retten til at forhøje priser, når råvarer og hjælpestoffer er blevet dyrere. Vi mener, prisfald må slå igennem, på samme måde som prisstigninger har mulighed for det, og vi har fremsat ændringsforslag herom.

Må jeg i øvrigt sige, at lovforslaget nok i en begrænset periode kan bidrage til at holde priserne lidt i ro, og det er derfor, vi allerede ved første behandling meddelte, at vi gav tilslutning til det. Men jeg er fortsat af den opfattelse, at skal vi opnå virkelig prisstabilitet i det kommende år, må det socialdemokratiske prissænkingsforslag tages alvorligt af regeringen. Min opfattelse er, at blev dette forslag vedtaget, ville vi stå i en langt gunstigere situation den 1. marts 1971. Vi ville ikke komme ud for det, der nu er en alvorlig risiko for, nemlig at betydelige prisstigninger slippes løs netop fra denne dato. Det ville som nævnt i særlig grad være af betydning for de overenskomstforhandlinger, der nu går i gang. Det ville bidrage til at sikre arbejdsro. Det ville sikre øget produktion. Det ville sikre øget produktivitet i de næste to år. Det burde regeringen dog være interesseret i, og det er hele samfundet interesseret i. Også af den grund må arbejdet altså fortsætte i 21 mands udvalget.

Jeg skal ikke gå ind på flere af de ting, der har været nævnt og behandlet. Det fremgår alt sammen af betænkningen. Det er nogle af de for os vigtigste ting, jeg har omtalt her, og jeg skal bare sluttelig endnu en gang anbefale de af socialdemokratiet stillede ændringsforslag.

Jørgen Jensen: Dette lovforslag har naturligt nok vakt en betydelig opmærksomhed og meget stor interesse i erhvervslivet. Det fremgår af betænkningen, at vi i udvalget har modtaget 19 henvendelser fra organisationer og virksomheder i det danske erhvervsliv, og det er egentlig ikke så mærkeligt, for loven her griber virkelig dybt ind i virksomhedernes dispositionsfrihed. En del af de ting, som en erhvervsvirksomhed hidtil har kunnet gøre uden at skulle spørge om

lov hos myndigheder, suspenderes nu for et stykke tid. Det vil sige, at vi i disse 5 måneder, som loven skal gælde for, sætter den almindelige markedsmekanisme ud af funktion, og det kan ikke undgå at skabe komplikationer i erhvervslivet af ikke helt rar karakter.

Disse 19 henvendelser har bekræftet, hvad vi også vidste på forhånd, at et prisstop uundgåeligt medfører hårde byrder for erhvervsvirksomhederne, at et prisstop giver tilfældigheder og vilkårligheder. Vi har i udvalget meget alvorligt overvejet at rette nogle af de vilkårligheder, som er blevet påpeget over for os gennem disse henvendelser. Men hvis vi havde fulgt disse råd, var resultatet uundgåeligt blevet, at der ville være fremkommet andre vilkårligheder, og derfor har vi måttet resignere.

Nu vil jeg i øvrigt mene, at man ikke skal glemme de andre og modgående synspunkter, som de store kredse, der ikke har meldt sig til udvalget, har. Der er mange mennesker her i landet, vel især lønmodtagere, der vil have en meget positiv indstilling over for denne lov. I øvrigt er det nu op til monopolmyndighederne at fortolke loven. Der er en række svævende spørgsmål, som skal afklares, men vi håber, at monopolmyndighederne vil gøre det bedst muligt i overensstemmelse med lovens forudsætninger og lovens formål.

Fra mit partis side mener vi, at et prisstop kun lader sig forsvare under to meget væsentlige forudsætninger. Den ene forudsætning er, at et sådant prisstop har en meget kortvarig funktionstid. Her drejer det sig altså om 5 måneder. Den anden forudsætning må være, at der foreligger en samfundsøkonomisk set alvorlig situation. Det mener regeringen, regeringspartierne, og jeg tror også meget store dele af befolkningen, at der faktisk også gør. Jeg skal kun minde om det uhyggelige tal på 4,5 milliarder kr. i valutaunderskud i år. Jeg skal også minde om de inflationstendenser, der gør sig gældende, om det omkostningspres, den længslidning, som er realiteter ude i erhvervslivet. Det er på denne baggrund og med denne begrundelse, at mit parti er klar til i dag at være med til at gennemføre lovforslaget.

I øvrigt skal jeg henvise til betænkningen og de synspunkter, som deraf fremgår. Jeg

[Jørgen Jensen.]

tror, at der i en række af bilagene findes gode bidrag til en fornuftig fortolkning og administration af denne lov.

De 4 ændringsforslag, som socialdemokratiet har stillet, kan vi ikke støtte, og jeg skal anbefale tingets medlemmer at stemme imod dem. Vedrørende ændringsforslag nr. 1 skal jeg fremhæve, at hvis vi vedtog det, ville det være ensbetydende med, at denne lov både blev en prisstoplov og en avancebegrænsningslov. En sådan blandet lov tror jeg ikke med held lader sig administrere.

Vi kan naturligvis anbefale ændringsforslag nr. 5, hvorefter loven træder i kraft den 12. oktober, og endelig skal jeg anbefale, at lovforslaget som helhed vedtages ved tredje behandling.

Jens Peter Jensen (Sorø amt): Når udvalgsforhandlingerne har været så langvarige, som tilfældet er, skyldes det, at man i udvalget alvorligt har overvejet og drøftet de mange henvendelser, der er kommet fra erhvervslivet. Disse henvendelser har gjort et betydeligt indtryk på os, således som det allerede er blevet nævnt her under anden behandling. Jeg skal ikke skjule, at vi fra venstres side gerne havde set, om det havde været muligt at imødekomme de indsigelser, der er fremkommet, i videre udstrækning, end tilfældet nu er.

Under første behandling nævnte jeg det problem, der opstår, når en offentlig myndighed har godkendt nogle prisforhøjelser, som en anden offentlig myndighed derefter bestemmer ikke kan effektueres. Det kan skabe et konfliktforhold imellem befolkning og offentlig myndighed, og derfor beklager jeg fremdeles, at det ikke har været muligt at nå så vidt i forhandlingerne, at man ville respektere de af offentlige myndigheder godkendte forhøjelser. Det, vi her har tænkt på, er ikke specielt landbrugsområdet. Det er generelt, og jeg gentager: det er spørgsmålet om harmonien imellem befolkning og myndighed. Det er

spørgsmålet om respekten for offentlig myndighed, jeg her har i tankerne. Jeg beder om, at man i højere grad i dette høje ting er opmærksom på dette i videre udstrækning, end man ofte ser det.

Jeg beder den højtærede handelsminister bekræfte to forhold. For det første at monopolmyndighedernes afgørelse i spørgsmålet om svinekød kan indankes for domstolene. For det andet at lovens forudsætning vedrørende dagblade er opfyldt, såfremt opkrævningen af abonnement til forhøjet pris er påbegyndt før 22. september, og at kriteriet ikke er, at betaling er sket.

Jeg skal ikke komme med yderligere bemærkninger, men anbefale at stemme imod de af mindretallet stillede ændringsforslag. Specielt med henblik på ændringsforslag nr. 4, der indeholder krav om forslag til pris- og avancelov fremsat inden udgangen af november, skal jeg sige, at regeringspartiernes flertal i udvalget tilskynder, at forhandlingerne mellem regeringen, arbejdsmarkedets parter og erhvervsorganisationerne videreføres for at nå en forhandlingsløsning. Dette forløb ønsker flertallet ikke at foregribe, sådan som det ville ske, hvis man gennemførte mindretallets ændringsforslag.

Jeg skal anbefale forslaget som helhed med det af handelsministeren stillede ændringsforslag og til slut kun give udtryk for, at det er min overbevisning, at denne lovgivning vil komme til at virke efter sin hensigt. Jeg er sikker på, at der i erhvervslivet er forståelse for disse ting, og at erhvervslivet vil anstrenge sig for at leve op til de formål, man har med denne lovgivning. Men jeg vil føje til, at lovgivningen også vil komme til at få nogle utilsigtede virkninger. Jeg er nemlig bange for, at den vil komme til at slå hårdere visse steder, end vi har tilsigtet, og det er en væsentlig begrundelse for det, der er tilkendegivet fra regeringen om, at der ikke kan være tale om at forlænge en lovgivning i denne form ud over den dato, der er fastsat.

Bernhard Baunsgaard: På det radikale venstres vegne skal jeg anbefale, at vi gennemfører denne lov. Den vil virke meget stærkt ind på mange områder, den vil genere mange, og jeg tror, vi alle må dele den beklagelse, som hr. Jens Peter Jensen (Sorø amt) gav udtryk for, nemlig at vi ikke kunne godkende de af de offentlige myndigheder allerede tilladte prisstigninger. Men så er vi nødt til at gå videre og sige: hvis vi kunne tillade, at disse prisstigninger, til trods for at de ikke var gældende den 22. september, alligevel kom til at virke, så var der mange private firmaer, der havde forberedt og trykt prislister med nye stigende priser, og hvorfor skulle de så ikke være tilladt? Jeg tror derfor, vi må anerkende, at vi er nødt til at sætte en meget skarp skæringsdato, hvis vi overhovedet ønsker en prislov, og det blev altså den 22. september. Det er den meget klemte situation, vi er kommet i, og vi er nødt til at tage konsekvensen. Hvis vi ønsker en prislov, må der sættes et skarpt skel.

Jeg vil gerne komme med nogle bemærkninger specielt om det ændringsforslag, socialdemokratiet har stillet om, at regeringen allerede i november skal forelægge et forslag til afløsning af denne lov, som vi forhåbentlig snart har gennemført.

Jeg vil gerne på det radikale venstres vegne understrege det, der er sagt i betænkningen fra udvalget om, at der fortsat er forhandlinger i gang mellem regeringen, arbejdsmarkedets parter og erhvervsorganisationerne, og disse forhandlinger mener vi er så afgørende, at det vil være helt forkert at gribe ind i dem ved at fastsætte noget om en kommende lovgivning, heller ikke noget om, hvornår tankerne om den skal offentliggøres. Der er sagt om den lovgivning, der påtænkes efter 1. marts, at øgede avancer ikke må føre til prisstigninger efter 1. marts, ligesom stigende lønudgifter heller ikke automatisk bør kunne indregnes i priserne. Jeg mener, at dette dog er væsentlige oplysninger. Det, vi vil til livs også efter 1. marts, er den selvskabte inflation her i Danmark. Det er sagt med disse ord, og mere kan der efter vores mening ikke oplyses, fordi de øvrige dele af en lovgivning efter 1. marts må afhænge af de økonomiske forhold, sådan som de udvikler sig, bl. a. ved det resultat som

de kommende forhandlinger mellem arbejdsmarkedets parter munder ud i.

Med disse ord skal jeg anbefale, at vi forkaster de ændringsforslag, der er stillet af mindretallet. Jeg kan helt tilslutte mig det, der er sagt fra tidligere ordførere om at ville blande de i ændringsforslagene nr. 1-3 om talte forhold ind i denne prislov, og nr. 4 kan vi naturligvis, som jeg sagde, slet ikke godkende.

Med disse ord skal jeg anbefale, at vi gennemfører lovforslaget med det af handelsministeren stillede ændringsforslag.

Aksel Larsen: Det er ikke helt godt, at folketinget under de vilkår, man her byder det, skal gøre et så indgribende lovforslag færdigt. Jeg tror nok, jeg tør sige, at medlemmerne af 21 mands udvalget under ministerens kyndige manuduktion er blevet ganske klar over problemet som helhed og en mængde af dets detaljer. Men hvordan folketinget, stillet over for den papirdynge det har fået præsenteret ved mødets åbning i dag, skal skaffe sig noget overblik, inden det skal stemme, ved jeg ikke. Offentligheden er endnu værre stillet, og selv om dagspressen under udvalgsforhandlingerne har haft meget vanskelige vilkår, tør jeg måske også nok sige, at den ikke har været alt for flink til at give informationer videre. Men som sagt havde den naturligvis vanskelige vilkår.

Jeg er imponeret over, at det har været muligt for folketingssekretariatet og de dertil knyttede medarbejdere overhovedet at følge med under udvalgets døgnlange forhandlinger og sørge for, at ikke alene betænkningen og ændringsforslagene, men også alle de nødvendige bilag foreligger, så folketingsmedlemmerne i hvert fald har en chance for at studere dem, efter at de har stemt. Og jeg anbefaler dem virkelig til studium, for såvel spørgsmål og svar som henvendelser fra erhvervsorganisationerne og ministerens bemærkninger dertil vil give adskillige interessante oplysninger om, hvilke vanskelige problemer det er, man har med at gøre her, og hvilke urimeligheder og vilkårligheder der må komme, når man gennemfører en lovgivning under disse forhold og på denne måde.

Jeg ved ikke, om der var sket noget ved

[Aksel Larsen.]

at vente med anden behandling til på tirsdag. Personlig tror jeg det ikke. Lovforslaget har om ikke tilbagevirkende så tilbagegående virkning til 22. september, og dette forhold ville jo ikke være blevet ændret, selv om der var gået et par dage mere inden den endelige afstemning, men regeringspartierne har ivret for, at forslaget skulle køres igennem nu i dette tempo. Det var jo også den fremgangsmåde, man i den mere klassiske periode i dansk parlamentarismes historie anvendte i forbindelse med nødvendige krisendeleb, og så ville vi ikke ved at gøre indsigelse medvirke til at forsinke vedtagelsen af et lovforslag om prisstop, uanset at det ikke forekommer os fuldt tilfredsstillende.

Vi er også klar over, at realiteten ikke var blevet ændret. Udvalget har gjort sit arbejde færdigt, kortene er fordelt, stemmerne i folketinget er optalt på forhånd. Der ville intet være sket, som havde forandret og forbedret situationen, hvis man havde ventet, og derfor gjorde vi ikke indsigelse.

Lovforslagets tilblivelse er jo i sig selv interessant. Regeringen har talt meget og sikkert rigtigt om den økonomiske situation og de mørke udsigter og om nødvendigheden af indgreb, og regeringen er kommet med et såkaldt oplæg af 22. september, hvoraf det imidlertid ikke fremgår, hvad man i grunden vil gøre. Man taler om fortsat strammere finanspolitik, og man taler om indkomspolitik og indkomstindgreb med tydelig adresse til lønningerne, men undlader omhyggeligt at præcisere, hvad man fører i sit skjold, eller hvad det skal ende med, ud over at man fører denne hadske kampagne imod den automatiske pristalsregulering.

Men da man forberedte dette såkaldte oplæg af 22. september, syntes man at have forstået, at man måtte gøre noget for at skabe en vis gunstig atmosfære for befolkningens modtagelse af mere eller mindre behagelige indgreb, og resultatet var så, at man besluttede sig til at sige: fra denne dato skal der være et prisstop. Jeg forestiller mig — min opfattelse kan være forkert — men jeg forestiller mig, at regeringen i hastværk har truffet denne beslutning, måske inspireret af den svenske regerings beslutning under valgkampen om prisstop, at den har

tænkt: ja men dette her er virkelig noget, og så har handelsministeren, loyal og dygtig som han er, givet sig til at udarbejde et forslag til prisstop, og jeg må erkende, at det under de vilkår, han har haft, egentlig er et særdeles fortrinligt forslag. Jeg siger „under de vilkår, han har haft“. Det er forsynet med adskillige skarpe tænder, samtidig med at det måske også på nogle områder mangler visse tænder, jeg tænker her på de mange undtagelser, der er i lovforslaget, eller som er bebudet af ministeren, og på de vidtgående muligheder for dispensationer, som kan gives af monopolmyndighederne.

Vi har talt om disse undtagelsesbestemmelser ved første behandling, og jeg vil kun gøre opmærksom på, at vi anser det for den alleralvorligste fejl ved et prisstop og ved prislovgivning i det hele taget og den allerstørste mangel ved den såkaldte kamp mod inflationen, at man ikke gør noget ved jordpriserne. Lovforslaget siger prisstop for alle varer, der har erhvervsmæssig omsætning her i landet. Vi kan ikke komme uden om, at også jord og fast ejendom er en vare, og det er muligt, at det ikke strengt taget er handelsministerens ressort, men regeringen burde have taget dette i betragtning, og hvis man alvorligt vil bekæmpe inflationen herhjemme, så kommer man ikke uden om at gribe ind imod de stadig og uhyggeligt stigende priser på jord og fast ejendom. Men disse er undtaget, og dette gælder jo også en del andre områder, f. eks. torvehandel og auktioner og hele byggeområdet. Ja, jeg ved godt, at der er prisstop for byggematerialer og lignende ting, oven i købet vistnok også for typehuse i et vist omfang, men der er ikke prisstop for byggeriet i almindelighed, fordi det kommer ind under licitationer, som er undtaget fra prisstoppet. Der er en række undtagelser, men de har jo været nævnt under første behandling, så jeg behøver ikke at gå mere ind på det. Jeg skal naturligvis ikke glemme, at også hundehvalpe er undtaget fra prisstoppet.

Men dertil kommer så, at der er en vidtgående adgang til dispensation, og det skal ikke være nogen hemmelighed, at vi er meget betænkelig ved disse dispensationsbestemmelser i lovforslaget, som er blevet yderligere forklaret og uddybet under udvalgsbehandlingen. Det vil jo faktisk sige, at monopolmyndighederne har adgang til

[Aksel Larsen.]

ikke alene at dispensere for visse erhvervsområder eller for visse vareområder, men også, som man siger det, for varer af særlig karakter, og det vil egentlig sige, at der ikke er nogen grænser for, hvor monopolmyndighederne kan dispensere. Jeg vil ikke hermed mistænkeliggøre monopolmyndighederne og sige, at de vil være ivrige efter at give urimelige dispensationer, men det er altså sådan, at faktisk er en væsentlig del af den lovgivende virksomhed på dette område herved overladt til monopoltilsynet, idet folketinget ikke giver ganske præcise retningslinjer at arbejde efter.

Så er det en mangel ved lovforslaget, at der ikke er noget avancestop. Jeg erkender, at det kan være vanskeligt at have avancestop og prisstop i samme lov, men der havde jo så ikke været noget i vejen for, at man kunne have to love, om det var nødvendigt. Jeg tror, at en del af manglerne i så henseende var blevet afbødet hvis regeringspartierne havde kunnet tilslutte sig de af socialdemokratiet stillede ændringsforslag, men det har man jo desværre afvist. Jeg tror, det ville have været en fordel både for loven, for befolkningen og for regeringen, om regeringspartierne havde kunnet acceptere disse ændringsforslag, der tilsigter til en vis grad at føre avancestop ind i loven ved at sige, at der skal tages hensyn ikke blot til eventuelle elementer, der kan give berettiget grund til prisstigning, men også til elementer, som kan give berettiget grund til, at priser skal nedsættes.

Det er et tilbagegående prisstop — jeg skal vel vogte mig for at påstå, at det er en lov med tilbagevirkende kraft — og dette i forbindelse med, at man har valgt en fuldkommen vilkårlig dato, den 22. september, fra hvilken prisstoppet skal virke, giver jo en kolossal masse vanskeligheder, urimeligheder og uretfærdigheder over for erhvervsgræne og virksomheder. Her vil jeg virkelig henstille, at man læser henvendelserne fra erhvervsorganisationerne igennem og studerer ministerens besvarelser, og så vil jeg i øvrigt tillade mig at citere fra udvalgsbetænkningens begyndelse, hvor der står følgende:

„Handelsministeren har over for udvalget oplyst, at uanset om monopoltilsynet eller anden prisfastsættende myndighed

har godkendt en prisforhøjelse, vil alene priser, der har været effektueret den 22. september 1970 eller tidligere, være lovlige fra lovens ikrafttræden.“

Vi er blevet præsenteret for mange eksempler på, at virksomheder i god tid og med tilsyneladende god begrundelse har forberedt prisændringer eller prisforhøjelser, har sat hele apparatet i gang, og nu får de at vide, at da man ikke var begyndt at opkræve disse nye priser den 22. september, så er de ikke lovlige. Vi er blevet præsenteret for tilfælde, hvor virksomheder inden for visse vareområder har fået monopolmyndighedernes tilladelse til eller besked om at forhøje deres priser fra en eller anden dato kort efter den 22. september. Det er sket efter langvarige forhandlinger og undersøgelser. Jeg ser mig ikke i stand til at afgøre, om det var rimeligt at forhøje disse priser. Jeg konstaterer kun, at man havde prismyndighedernes tilladelse, og nu får man at vide, at uanset om der var blevet givet tilladelse til at forhøje en pris den 30. september, så må den ikke forhøjes, når den forhøjede pris ikke opkrævedes den 22. september.

Jeg formoder, at det ikke kan være anderledes. Jeg formoder, at handelsministeren ikke kunne udarbejde sit lovforslag anderledes under de arbejdsvilkår, han fik, men det medfører faktisk en hel del urimeligheder, som sikkert vil vække meget stor misstemning, og jeg vover ikke at tænke på, hvad der ville være sket, hvis den foregående regering i de berømte 14 måneder var kommet med noget lignende. Jeg er bange for, at det så ikke var blevet ved urbane henvendelser til udvalget, men at der var blevet noget af en revolution her i dette land.

Regeringen får nu gennemført dette lovforslag, der siger, at der skal være prisstop indtil 1. marts. Så er det spørgsmålet, hvad der skal ske derefter, og dér har regeringen i almindelighed stillet i udsigt, at der vil komme en mere varig lovgivning, idet man siger, at et prisstop fornuftigvis ikke kan opretholdes længere end 5 måneder. Jeg er ganske enig. Men så må vi tillade os at spørge: hvad skal der så ske fra 1. marts? Og det har vi ikke kunnet få nogen som helst besked om ud over nogle vage almindelige antydninger om, at det afhænger fuldstændig af de økonomiske omstændigheder, den

[Aksel Larsen.]

økonomiske udvikling, de overenskomster for arbejdsmarkedet, der bliver sluttet, og en hel del andre faktorer, som regeringen tilsyneladende mener den ingen indflydelse har på. Dette er utilfredsstillende, bl. a. fordi det naturligvis vil være meget vanskeligt for arbejdsmarkedet at forhandle, hvis man ikke ved, hvordan vilkårene for prisdannelsen bliver efter den 1. marts, hvor de nye overenskomster skal træde i kraft. Regeringen har jo nok sagt, at nu skaber den ved dette prisstop en prisstabilitet indtil 1. marts, men det hjælper jo ikke arbejderne så meget, hvis prisstabiliteten ikke fortsætter, hvis de ikke har grund til at tro, at prisstabiliteten fortsætter efter 1. marts og igennem de 2 år, som de nye arbejdsoverenskomster formodentlig skal dække. Men dertil kommer, at man må dog antage, at en regering, der kommer og siger: nu laver vi et midlertidigt prisstop, og det skal afløses af en varigere lovgivning, må have nogle ideer om, hvad den vil putte i denne varigere lovgivning. Men dér siger regeringen, at det kan den ikke oplyse. Jeg finder det fuldkommen berettiget, om folketinget forlangte ultimativt af regeringen, at den inden for en vis kortere frist skal forelægge skitse til det lovforslag, der skal afløse denne prisstoplov, og det er der jo også et ændringsforslag fra socialdemokratiet om i betænkningen. Men regeringen har sagt, at det vil den stemme ned, for den vil ikke forpligte sig til noget sådant.

Vi har under udvalgsforhandlingerne — så meget har jeg vist lov til at røbe — tilbudt regeringen, at hvis den blot ville give os et nogenlunde udførligt notat om hovedtankerne i den kommende varigere lovgivning, så ville vi stille os tilfreds. Men regeringen har sagt nej, heller ikke det er den i stand til, og den er ikke engang i stand til at love et sådant notat inden udgangen af november. Ja, så må man have os undskyldt, så er der ikke andet at gøre end at opretholde og stemme for det ændringsforslag, der er stillet af socialdemokratiet om, at regeringen skal komme med et forslag til den varigere lovgivning inden udgangen af november. Men man må forstå, at det er næsten umuligt, hvis man vil optræde ansvarligt, at stemme for en prislov på disse usikre vilkår; man kan ikke være helt til-

freds med loven, og man ved ikke, hvad der skal følge efter.

Hertil kommer, at vi ikke kender noget til den helhed, loven skal passes ind i. Regeringen har en såkaldt 12 punkts plan, og det, der imponerer mig mest ved den, er, at det overhovedet har været muligt at dele statsministerens bløde oplæg af 22. september op i 12 punkter. Det er faktisk imponerende. Men jeg kan ikke finde noget som helst andet konkret i den end prisstoppet. Ja, jeg har godt hørt, at der under den politiske debat i forgårs og i går af regeringspartiernes ordførere er talt meget om regeringens plan, men vi kender ikke denne plan, vi ved ikke, hvad den indeholder. Man kan 100 gange fortælle, at man har en plan, men der er ikke puttet noget som helst andet konkret i den end prisstoploven og så nogle trusler imod den automatiske pristalsregulering.

Vi ved altså ikke, hvad det er for en helhed, regeringen ønsker dette indpasset i, og når regeringen på nuværende tidspunkt siger, at den ikke kan angive biot hovedlinjerne for en kommende varigere lovgivning på priskontrolområdet, fordi den ikke aner, hvilken indkomst- og lønramme der bliver fastsat under overenskomstforhandlingerne, må jeg tillade mig at sige, at regeringen ellers hele sommeren igennem har prælet med, at den nok skulle angive en indkomst-ramme, og hvis organisationerne ikke rettede sig efter den, så skulle de nok få besked om, at det kom de til. Så må regeringen have en forestilling om, hvad den regner med der kommer ud af dette. Den kan ikke være så uvidende, som den nu foregiver at være, og når den så alligevel ikke vil ud af busken og fortælle, hvad den agter at gøre, når den ikke vil give os nogen mere konkret oplysning om, hvad den såkaldte 12 punkts plan i grunden indeholder og betyder, ja, så må vi være betænkelige ved her direkte at tage medansvar for det eneste præciserede i denne plan ved at stemme for det foreliggende lovforslag, selv om vi naturligvis ikke modsætter os det, for selv om jeg har måttet påpege nogle mangler i det, så erkender jeg naturligvis, at uden betydning for at bremse en eventuel prisudvikling vil det ikke være.

Ja, det er vort syn på tingene, og det havde måske været rart, hvis det kunne have været forelagt noget mere klassisk og

[Aksel Larsen.]

mere tydeligt, men det er lidt vanskeligt at gøre det, når man har siddet i døgnlange, vanskelige udvalgsforhandlinger og er kommet hjem hen ad morgenvkysten og derpå skal have anden behandling under disse vilkår. Jeg siger ikke dette for personlig at beklage mig, men for at forklare, at dette er årsagen til, at denne anden behandling af dette vigtige og indgribende lovfor- slag former sig på den måde, den gør, nemlig at de fleste ordførere siger så lidt som muligt, medens jeg giver en måske lidt mere langvarig og udførlig og forhåbentlig bedre gennemgang af, hvad det hele drejer sig om. Under alle omstændigheder ønsker jeg naturligvis handelsministeren lykke til, ligesom jeg beklager den uriaspost, han er sat på, dels med udarbejdelsen af dette lovfor- slag, dels med administrationen af loven. Men selv om der er mange ting i lovforsla- get, der tiltaler os, og det har jeg været inde på, tør vi ikke tage medansvar ved direkte at stemme for det. Vi agter, når der har været afstemning om ændringsforslagene, at afholde os fra at stemme.

Sigsgaard: Jeg har ikke på forhånd kriti- seret den måde, som sagen her behandles på, den hast, hvormed den behandles; og jeg vil heller ikke opholde mig særligt ved det nu. Jeg har så tit kritiseret den måde, som folketinget ind imellem behandler forskellige sager på. Det har aldrig hidtil haft nogen virkning, og derfor kan det dårligt betale sig. Jeg skal kun alligevel for en ordens skyld nævne, at om lidt skal tingets 179 medlemmer tage stilling til nogle ændrings- forslag, stemme om nogle ændringsforslag, som de ikke har haft nogen tid til at sætte sig ind i. Det er de vilkår, man arbejder under.

Radioavisen har til morgen den ene gang efter den anden meddelt, at de små opposi- tionspartiers stilling til prisstoploven ikke kendes. Det er radioavisens egen skyld. Jeg brugte 10 minutter i onsdags på at moti- vere, hvorfor VS vil undlade at stemme for loven, hvis den ikke ændres væsentligt. Og væsentlige ændringer er der jo ikke tale om, det tror jeg også nok man har kunnet indse på radioavisen. Jeg synes ikke, det burde være for meget forlangt, at radioavisen satte sig ind i partiernes stillingtagen og videre-

bringer motiveringen for denne stillingta- gen. Men jeg skal da gerne kort repetere VS' stilling.

Det er i almindelighed umuligt at prakti- sere pris- og avancestop under vores sam- fundssystem — her er altså kun tale om prisstop — hvis ikke lønmodtagerne får fuld kontrol med økonomien på de enkelte virk- somheder, og hvis det sker, så er vi allerede på vej over i et andet samfundssystem. Det er helt klart, at regeringen på ingen måde ønsker at give lønmodtagerne en sådan kon- trol, og det vil altså sige, at allerede af den grund vil et prisstop være ineffektivt. Spe- cielt kan loven ikke komme til at virke til- fredsstillende, når monopoltilsynet fortsat vil være underbemandet, og det vil mono- poltilsynet være. Handelsministeren har selv i motiveringen i bemærkningerne til lovfor- slaget sagt indirekte, at monopoltilsynet fortsat vil være underbemandet.

En anden grund til, at loven ikke kan komme til at virke tilfredsstillende, er, at regeringspartierne konsekvent har nægtet at styrke forbrugernes muligheder for at kon- trollere priserne. Jeg er nok opmærksom på, at man i udvalgsbetænkningen har en for- mulering om, at nu skal man i forbruger- kommissionen se at skynde sig og om nogle måneder måske nå frem til nogle ændringer, der stiller forbrugerne bedre. Men det er nu, prisstoploven skal i gang, og når forbruger- kommissionen er færdig, ja, så er prisstoplo- ven vel udløbet; det står der ingenting om i betænkningen, men det kan man jo for- mode. Det er altså lidt af en gang sludder, udvalget har fået formuleret dér.

Ingen af de spørgsmål, jeg stillede ved første behandling, er blevet besvaret posi- tivt. I det hele taget er VKRs vilje til at gøre stoppet så effektivt som muligt — ef- fektivt kan det aldrig blive, men så effektivt som muligt — denne vilje er yderst svær at få øje på. I øvrigt ser vi lovforslaget som et led i regeringens hele økonomiske politik, som vi ganske vist ikke kender, men som vi kender konturerne af, og som vi kender hovedretningslinjen i, og denne hovedret- ningslinje er vi mod. Jeg skal ikke tage den debat op, den havde vi jo i går. Specielt skal prisstoppet ses som et middel til at få de planlagte indgreb mod lønninger og strejke- ret til at glide ned, og også derfor vil vi ikke stemme for lovforslaget. Det er en narresut,

[Sigsgaard.]

og vi vil ikke være med til at vedtage noget sådant.

Udvalgsbehandlingen har vist, at regeringen insisterer på, at prisstoppet skal ophøre den 1. marts. Til den tid vil der så, så vidt man kan skønne, komme en eksplosion af opbremsede prisstigninger. Udvalget har, har jeg set, spurgt, hvor omfattende man skønner at de prisstigninger kan blive, men det kan handelsministeren eller nogen anden minister selvfølgelig ikke udtale sig om, det ved man ikke, men man kan ikke afvise, at der vil komme en sådan eksplosion, og det må ventes, at der vil komme kraftige prisstigninger efter 1. marts. Regeringens plan er så, at dyrtidsreguleringen til den tid er likvideret, så at lønmodtagerne ikke kan få kompensation for prisstigningerne, men tværtimod får forringet reallønnen. Og det gør jo ikke lovforslaget mere charmerende — for at sige det meget mildt.

Det er beklageligt, at de konsekvenser, som lovforslaget har, den ineffektivitet, der præger lovforslaget, ikke tilstrækkelig tydeligt kommer til udtryk og nok ikke tilstrækkelig tydeligt vil komme til udtryk over for befolkningen. Det skyldes, at socialdemokratiet, til trods for at de nu om lidt får sine ændringsforslag forkastet, alligevel går ind for denne prisstoplov, som man godt ved ikke vil være effektiv. Nu ved jeg godt, at socialdemokratiet kan være bundet af, at man selv tidligere har vedtaget tilsvarende love, som heller ikke har været så forfærdelig effektive måske, men det er i hvert fald beklageligt i denne situation, at det ikke i kraft af en skarp stillingtagen imod regeringsforslaget kan gøre os klart, hvad det er for noget juks, lovforslaget indeholder.

Mange områder holdes jo uden for loven, mange vigtige områder. Et af dem, der har bidraget mest til den samlede prisstigning, som gennem årene har fundet sted, er huslejen; den holdes udenfor. Samtidig med at man altså nu siger, at man vil bremse prisstigningerne for en kortere periode, så har man for ganske nylig vedtaget, at huslejerne skal stige, og boligforliget løber jo i øvrigt fortsat, sådan at vi har løbende husleje forhøjelser her i landet. Må jeg henstille, at huslejen, når andre priser skal forsøges bremses, ikke holdes udenfor. En husleje på 20.000 kr. om året er i dag ikke ualmindelig

i nybyggeriet, der er meget grund til at bremse her, og der er jo den fordel ved huslejen i forhold til mange af de andre ting, man nu siger man vil kontrollere, at den kan kontrolleres. Forbrugerne, lejerne, har virkelig mulighed for at kontrollere en udgift af en sådan størrelse, man er opmærksom på selv den mindste stigning i denne husleje. Et sådant huslejestop kan kontrolleres, og det vil være uforståeligt for mange, at der skal gribes ind på det ene og på det andet område, vigtige og mindre vigtige områder mellem hinanden, svære og mindre svære mellem hinanden, når en af de aller-vigtigste udgifter, huslejen, holdes udenfor. Jeg skal derfor slutte med at henstille, at vi får et huslejestop hurtigst muligt.

Hanne Reintoft: Vi har ikke noget imod prisstop, vi har altid krævet, at priserne skulle holdes helt i ro, og vi kan også anvise vejen til et fuldstændig effektivt stop for prisstigningerne. Men vi er bestemt modstandere af de former for prisstop, der bare har til formål at tilsløre en skæv økonomisk udvikling. Der har lige været talt om tidligere prisstop. Vi var i mit parti også modstandere af den såkaldte helhedsløsning i 1963, og vi var modstandere af det delvise prisstop for tjenesteydelser, der blev gennemført i foråret, for begge disse to prisstoplove var kun delvise. De var præget af dispensationer og undtagelser og ramte derfor kun tilfældige varer og tjenesteydelser. I deres virkning skabte de forstyrrelser mellem varegrupperes priser uden på nogen måde at sikre et fast prisniveau.

Det foreliggende lovforslag har nøjagtig de samme skavanker, og det må handelsministeren vide. Ministeren kalder den en prisstoplov, men det er en noget letsindig omgang med sproget, når man ser på, hvilke undtagelser der egentlig er i denne lov. For allerede inden vi har vedtaget loven — de, der vil være med til at vedtage den — er det et prisstop, der ikke bare er flosset i kanten, men næsten revet itu. Der er givet dispensationer for jeg ved ikke hvad, for råvarer, for hjælpestoffer, for huslejer, for korn, foderstoffer, sukkerroer, blomster, auktionsvarer, kontingenter, bankers og sparekassers renter, jord og meget, meget mere. Det er kort sagt på ingen måde et effektivt prisstop, og det ved man.

[Hanne Reintoft.]

Vi kan godt give recepten på et effektivt prisstop, den er meget enkel, den koster ikke samfundet noget, den er garanteret virkningsfuld, og den er uafviselig. Når priserne stiger, så er det et udtryk for, at de, der fastsætter priserne, kan se en fordel i højere priser, det vil altså sige arbejdsgiverne og det erhvervsliv, der er mødt så talrigt op. Bare man en gang imellem ville være lige så interesseret, når der mødte repræsentanter for lønmodtagerorganisationerne op, som man er, når der kommer repræsentanter fra erhvervslivet; de repræsenterer dog som regel det lille mindretal.

Vi har sagt, at vi vil stille forslag om en dyrtidsregulering, der giver en virkelig kompensation for alle — og jeg mener virkelig alle — udgiftsstigninger. Man ved også, at hvis det gennemføres, så er der ikke nogen, der har nogen som helst interesse i at lade priserne stige. Men formålet med det lovforslag, der ligger på bordet nu, er jo ikke at holde priserne i ave; det er, som også andre har været inde på, simpelt hen, og det kan man lige så godt indrømme, at holde fagbevægelsen i ro, medens overenskomstforhandlingerne står på. Der er mange, der med mig er overbevist om, at der er en dyb sammenhæng mellem regeringens tilskud til arbejdsgiverne, til hvem der som kompensation for dyrtidsreguleringen ydes et kontant tilskud, og så forslaget om det stærkt begrænsede forsøg på prisstop.

Til marts er de nye overenskomster om ikke færdige, så dog stærkt formet i deres konturer, kravene er tilpasset, og resultatet har fået sine retninger. Altså skal regeringens prisstop virke hæmmende på fagbevægelsens krav til en ny overenskomst. Måske er der også — det er der nok — et andet formål, nemlig at svække pristalsreguleringen. Jeg tvivler ikke på, at der med lovforslaget er lagt en fælde for den automatiske dyrtidsregulering, og vi har jo hidtil ikke fået det afkræftet. Det er en lønregulering, som er mange arbejderes eneste mulighed for at skaffe sig blot en delvis kompensation for de prisstigninger, der har fundet sted, og den skal nu gøres værdiløs eller afskaffes helt. Undtagelserne, og dispensationerne er allerede blevet groft udnyttet. Vi har set, at de tre store olieselskaber har henvendt sig

til monopolrådet med krav om forhøjelse af deres priser. De kan gøre det med lovforslagets fulde velsignelse, fordi råvarepriserne er holdt uden for loven.

Samfundøkonomisk betyder et prisstop på de varer, der produceres i Danmark — det må man vel også have gennemtænkt — at udenlandske fabrikanter, i det konkrete tilfælde olieselskaberne, kan forhøje deres priser og avancer og således tilskynde til en større dansk import, hvor deres prisstigninger atter betyder generelle prisstigninger, fordi det f. eks. for olieselskabernes vedkommende er en vare, vi ikke kan undvære. Midt i at vi taler om at styrke eksporten og holde styr på importen, så virker det unægtelig noget selvmodsigende.

Pristalsreguleringen bliver jo hele tiden fremstillet som det virkelig onde i den økonomiske situation, som det, der er skyld i landets vanskeligheder. Derfor er den kommende lov heller ikke en prisstoplov, men simpelt hen en lov, der skal stoppe pristalsreguleringen, og vi mener ikke — og det undrer vel næppe nogen — at det er arbejderne, der skal betale, de er jo i hvert fald uden skyld i regeringens og erhvervslivets økonomisk mangelfulde evner og fallit.

Vi vil derfor ikke stemme for dette lovforslag, fordi det ikke indeholder reelle garantier for noget, der kan være en effektiv bremse på priserne. Vi vil heller ikke stemme imod, og det er, fordi vi mener, det trods alt bliver lidt sværere at føre prisstigninger igennem i hvert tilfælde for nogle varer.

Samtidig med at vi undlader at stemme, vil jeg gentage, at vi må have et lovforslag, der skaffer fuld dækning i pristalsreguleringen for alle udgiftsstigninger, det kan nemlig blive det effektive prisstop uden dispensationer og uden undtagelser, og så vil erhvervslivet virkelig kunne føle, at det ikke ser sin fordel i stadig at få inflation og forhøjede prisdannelser.

Lis Groes: Når vi fra mit partis side har stillet det ganske enkle ændringsforslag, at ikke kun prisstigninger skal kunne indregnes i kommende priser, men at også prisfald på råstoffer og hjælpestoffer tilsvarende skal slå igennem, så forekommer det mig umiddelbart, at det egentlig ikke skulle behøve

[Lis Groes.]

nogen nærmere begrundelse, og jeg er stadig aldeles uforstående over for den afvisning, vi har mødt.

Vi har dog opnået en lille indrømmelse, idet det præciseres, at hvor en vare er sammensat af forskellige komponenter, hvoraf nogle måske stiger i pris, andre falder, kan man ikke ensidigt lægge prisstigningerne til grund, men må også indregne prislefaldet.

Her står vi altså over for en prislovgivning, som vel nok er en af de stærkeste, der har været forelagt i det høje ting, og så er det dog en absurditet, når man tilstræber prisstabilitet, kun at ville indregne prisstigninger, men ikke ville indregne prisfald. Det må jo give en skævhed. Hvordan kan det blive et prisstop, når det kun er det opadgående, der kan komme med, og ikke det nedadgående? Man siger: ja men administrationen vil blive så og så vanskelig. Vi er jo ikke alt for forvænt med, at der sker så mange prisfald, så mon administrationen ville blive så overvældende? Men hvis det glædelige skulle ske, at der kom nogle prisfald, så lad dem dog få lov til at slå igennem.

Det er også en uretfærdighed over for erhvervslivet, at de erhvervsudøvere, der tilfældigvis skulle være så heldige at opleve disse prisfald, i en periode, hvor resten af erhvervslivet er knuget ind under denne lovgivning, skal kunne leve fedt og godt. Jeg forstår altså stadig slet ikke synspunkterne, men vi har drøftet dette meget indgående i udvalget, og det har ikke været muligt at røkke regeringspartierne.

Jeg rejste ved første behandling nogle spørgsmål om, hvordan man kunne gøre noget for forbrugerne. Vi har i en af besvarelserne fra ministeren fået præciseret, at forsøg på at omgå loven via kvalitetsforringelser klart vil kunne rammes af loven, og det svar er jeg glad for.

Vi har yderligere drøftet, hvordan man kunne komme videre med at sikre forbrugerne en bedre position, således at de kan bedømme kvaliteter, priser, service osv., og

udvalget har været enig i, at man opfordrer ministeren til over for den forbrugerkommission, som regeringen har nedsat, at henstille, at den fremmer arbejdet, sådan at vi allerede i denne samling kan få fremsat lovforslag. Det er jeg glad for at vi har fået med. Jeg tror nemlig stadig væk, at det vil være af den allerstørste betydning, at vi får styrket forbrugerne i vores samfund, sådan at forbrugere og erhverv kan komme på talefod, kan diskutere problemerne, og sådan at der bliver en virkelig saglig forhandling på disse områder. Jeg tror også, det vil styrke hele vores prislovgivning.

Handelsministeren (Knud Thomsen): Jeg vil gerne ved denne andenbehandling først og fremmest takke udvalget for et meget hurtigt og synes jeg, grundigt arbejde. Jeg kan i øvrigt varmt tilslutte mig hr. Aksel Larsens rosende ord om sekretariatets imponerende hurtige arbejde i denne sag.

Jeg har jo haft flere samråd med 21 mands udvalget og har her måttet gøre opmærksom på, at en handelsministers snævre ressortslet ikke rækker til til det vinge-fang, der er repræsenteret i 21 mands udvalget, hvilket jo også fandt sit udtryk i, at man ønskede et samråd med statsministeren i går aftes. Jeg skal indtage samme holdning her ved andenbehandlingen i det høje ting, nemlig at jeg holder mig til den mig betrøede lovgivning og lader de i udvalget i øvrigt debatterede områder ude fra mit svar, som derfor ikke vil blive så forfærdelig langt.

Jeg vil gerne i mit svar til hr. Erling Dinesen kort gå ind på de af socialdemokratiet stillede ændringsforslag, hvorved jeg samtidig svarer andre talere, der har været inde på det samme, heriblandt fru Lis Groes.

Med hensyn til ændringsforslag nr. 1 om, at også prisfald skulle medføre en tilsvarende prissænkning, vil jeg gentage, hvad jeg har sagt over for udvalget, at dette ville være en sammenblanding.

Prisstoploven er jo en lov med en ganske bestemt effekt, virkemåde, og underkastet

[Handelsministeren.]

en ganske bestemt og yderst omfattende kontrol, i alt fald vil den stille yderst omfattende kontrolkrav. Det er bemærket under udvalgsarbejdet, og jeg tror også her i salen, at monopoltilsynet vil blive stillet over for mange opgaver. Der vil også blive en meget stor række fortolkningsspørgsmål, som man inden for dette lovgivningsområde nødvendigvis må overlade til monopoltilsynet at afgøre. Det vil være en yderligere belastning ud over monopoltilsynets udadvendte arbejde.

Hvis man derfor i denne lov eller i en særlov ville komme med enten en delvis avancestoplovgivning, som det ville være, hvis man fulgte ændringsforslaget, eller en fuldstændig avancestoplovgivning, som man naturligvis kunne opbygge separat ved siden af, selv om der kunne komme konflikter deraf, så ville man forøge monopoltilsynets, monopoldirektoratets arbejde på en så katastrofal måde, at jeg — helt bortset fra den konflikt, der kunne være i lovgivningen — helt må tage afstand fra det, fordi det ville være en lovgivning, der var skrevet i sand, og som jeg ikke ville kunne godtage.

Med hensyn til ændringsforslagene nr. 2 og 3 henholder jeg mig til disse bemærkninger, det er jo kun følgeforslag, og jeg tror ikke, jeg kan tilføje noget nyt om ændringsforslaget under nr. 4 om, at jeg inden udgangen af november skulle fremsætte et nyt lovforslag. Jeg henviser til de oplysninger, der allerede er givet, og må altså fraråde at stemme for dette ændringsforslag. Hr. Jørgen Jensen har beskrevet erhvervslivets reaktioner og monopoltilsynets belastning. Jeg kan ikke tilføje noget væsentligt nyt her. Jeg er helt enig i og har også sagt det flere gange, at et prisstop kun kan gennemføres, når de samfundsøkonomiske forhold synes at gøre dette nødvendigt, og i så fald kun for en kortere periode. Og vi er — jeg er i alt fald — betænkelig allerede ved en omtrent 5 måneders periode.

Til hr. Jens Peter Jensen (Sorø amt) vil jeg sige, at jeg også i udvalget har redegjort for min betænkelighed ved at skulle gøre undtagelser, fordi en offentlig myndighed havde foretaget prisansættelsen og godkendt en eventuel prisforhøjelse forud for den 22. september. Det bærende for mig i administrationen af denne lov må være, at

priserne har været effektueret den 22. september som også nu fastslået i udvalgets betænkning.

Jeg skal gerne bekræfte hr. Jens Peter Jensen (Sorø amt)s opfattelse, nemlig at når der under afsnittet om svinekød står, at fortolkningen bør henlægges til monopolmyndighederne, er den normale procedure: monopoltilsynet med afgørelse i monopolrådet, anke til monopolankenævn med rekurs til domstolene.

Jeg skal ligeledes bekræfte det, der for så vidt fremgår af bilagene, at i det tilfælde, hvor forhøjede abonnementspriser for dagbladene er påbegyndt opkrævet den 22. september, må den nye abonnementspris anses som stopprisen, også selv om betaling ikke skulle have fundet sted. Jeg må gøre den bemærkning, at jeg her tænker på dagbladene. Jeg kan ikke give denne garanti over for et hvilket som helst erhvervsområde, som måtte have udsendt varer til en ukendt kundekreds i det håb, at nogen af dem ville købe dem. Men for dagbladene er det jo normalt, at man går frem på denne måde, og dagbladene kan derfor forvente, at disse abonnementer under normale forhold bliver indløst.

Jeg skal atter give hr. Bernhard Baunsgaard ret i, at der skal være et skarpt skel ved en prisstoplovgivning. Ellers bliver den udvandet. På den anden side må jeg også sige, at det er helt rigtigt, hvad andre ordførere har været inde på, heriblandt også hr. Aksel Larsen, at netop dette, at et prisstop må udgå fra en ganske bestemt dato, nødvendigvis skaber vilkårlighed i forholdet mellem dem, der tilfældigvis har kunnet bringe deres prisstigningsforhold i orden, og dem, der tilfældigvis ikke har kunnet, hvad enten dette er ude i det ikke under monopoltilsynet stående erhvervsliv eller det, der er under monopoltilsynets indseende.

Jeg kan ligesom hr. Aksel Larsen anbefale, at man studerer udvalgs materialet, de svar, der er givet, som i høj grad kan virke belærende med hensyn til denne lovgivning. Jeg må sige til hr. Aksel Larsen, at jeg ikke tror, at selv længere tids behandling i folketinget kunne have givet anledning til en stort anderledes lovgivning end den, man nu er i færd med at behandle. Vanskelighederne ligger ikke i et tidsforløb, men i de problemer, der knytter sig til selv tanken om en

[Handelsministeren.]

prisstoplov med en bestemt dato som drejepunkt. Jeg må atter bekræfte, at jeg ikke ville se mig i stand til at skrive en lovgivning af denne art, som også omfattede jord og fast ejendom. Det måtte i så fald tages op med andre ministre; jeg ved ikke, om det skulle være boligministeren, eller hvem det skulle være.

Jeg vil yderligere gerne sige, at jeg undrer mig over, at socialistisk folkeparti er utilfreds med § 4, stk. 3, hvorefter monopoltilsynet kan undtage vare- eller erhvervsområder fra bestemmelserne, hvor markedsforholdene eller varens eller ydelsens karakter taler derfor. Jeg synes, det er en meget stærkt indsnævrende bemyndigelse, der her er givet monopoltilsynet. Der kan altså kun gives generelle undtagelser, og kun hvor markedsforholdene eller varens eller ydelsens karakter taler derfor. Som jeg allerede har gjort opmærksom på, vil dette blive brugt inden for en række forhold, hvor man også i tidligere prislovgivninger af administrative og tekniske grunde ikke har kunnet praktisere prislovene.

Det glæder mig, at hr. Aksel Larsen dog anerkender, at loven ikke kan formodes at ville være uden virkning. Jeg tror endog, hr. Aksel Larsen brugte den vending, at lovforslaget har skarpe tænder; det må jeg selv medgive at det har, og det vil også vise sig. Jeg håber, at loven vil have den effekt, der er hensigten med den, nemlig at begrænse prisstigningen.

Til hr. Sigsgaard skal jeg kun sige, at jeg heller ikke føler, at et huslejestop på nogen mulig måde kunne falde ind under et af handelsministeren fremsat lovforslag. Også dette spørgsmål må rejses over for boligministeren.

Fru Hanne Reintoft var bekymret over de mange undtagelser og betegnede lovforslaget som et stærkt begrænset prisstop. Jeg kan kun sige, at jeg simpelt hen ikke er enig i denne vurdering. Det er den mest omfattende lovgivning, der er kommet på dette område. For mig er det naturligt, at råstofprisstigninger, som kommer udefra, holdes udenfor. Vi ville simpelt hen ikke kunne eksistere blot nogle få uger, hvis vi ikke kunne lade sådanne prisstigninger gå videre.

Til fru Lis Groes vil jeg sluttelig vende tilbage og takke for den skrivelse, vi i mel-

lemtiden har fået fra forbrugerrådet, som vil være fru Lis Groes bekendt, og konstatere, at forbrugerrådet varmt takker mig for det prisstopforslag, jeg er kommet med her.

Også fru Lis Groes var inde på spørgsmålet om prisfald i tilfælde af prisfald på råstoffer; jeg har allerede svaret på dette spørgsmål. Jeg må have lov til at gøre en enkelt bemærkning til fru Lis Groes, som sagde, at man dog havde opnået den indrømmelse, at hvor der indgik forskellige komponenter i en vares fremstilling — det er omtalt i betænkningen — er det den samlede prisstigning, der skal indgå, hvis prisen skal tillades forhøjet. Dette var bestemt ingen indrømmelse, for det er en selvfølge, og jeg har med største glæde, da der opstod tvivl om det, fået det gjort klart i betænkningen, men det har naturligvis aldrig været hensigten, at hvor der indgik f. eks. 3 råvarer, skulle færdigvarens pris kunne forhøjes, såfremt råvareprisen steg på den ene, selv om den samtidig faldt på den anden. Det er den samlede virkning af prisvariationerne, der er tale om.

Erling Dinesen: Må jeg sige til handelsministeren, at jeg synes, han er alt for beskednen, når han siger: mit vingefang holder kun til mit eget ressort. Så beskeden behøver handelsministeren ikke at være, vingefanget er skam temmelig vidtspredende. Jeg tror, forklaringen snarere er den, at ministeren er underkastet en meget skrap håndfæstning fra regeringen, at det er årsagen til den tilbageholdenhed, ministeren på visse områder har udvist.

Med hensyn til vort ændringsforslag vedrørende prisfald på råvarer og hjælpestoffer siger ministeren, at det vil stille store kontrolkrav. Det kan jeg naturligvis være enig i, men det er ikke noget, der alene vedrører denne del af loven. Hele lovgivningen her, som vi nu snart kender den, vil jo stille meget store kontrolkrav, og jeg vil endnu en gang henstille til handelsministeren, at man søger at sikre sig den fornødne kvalificerede arbejdskraft til at klare disse kontrolopgaver. Herudover vil jeg dog også mene, at går man ind for det ændringsforslag, vi har stillet, vil det have en ganske betydelig præventiv virkning; jeg kan ikke acceptere, at der skulle være tale om en delvis avancestoplov.

[Erling Dinesen.]

Handelsministeren måtte fraråde vort ændringsforslag om, at vi skulle have et lovforslag i november. Vel, vi har også fået at vide i udvalget, at det ville blive afvist, men så må regeringen til gengæld være klar over, at den selv må tage ansvaret for de alvorlige komplikationer, man påfører arbejdsmarkedets parter i den anledning, fordi de skal til at forhandle i bælgmørke nu oven i købet på en opfordring fra regeringen.

Hr. Bernhard Baunsgaard sagde, der er forhandlinger i gang mellem regeringen, LO og Dansk Arbejdsgiverforening; det er vist ikke den rigtige terminologi at anvende. Det er rigtigt, at de to hovedorganisationer er kaldt op til samtaler nu igen, så vidt jeg forstår: den 16. oktober, men tror regeringen virkelig, at man kan få det ud af de forhandlinger, som man ønsker; hvis man skal forhandle med bind for øjnene, hvis man ikke kan få noget som helst at vide om, hvordan de fremtidige vilkår vil være, når man ikke aner, hvis man slutter på et eller andet grundlag, om det ikke blot er spist op og resultatet er negativt dagen efter den 1. marts 1971. Det synes jeg er en temmelig håbløs ting, og jeg er tilbøjelig til at tro, at man — jeg vil i alle tilfælde udtrykke et stilfærdigt håb om det — når disse samtaler nu finder sted den 16. oktober, vil komme på bedre tanker og give kontante og konkrete oplysninger om, hvad regeringens hensigter er med prislovgivningen efter den 1. marts 1971.

Jens Peter Jensen (Sorø amt): Jeg vil gerne takke den højtærede handelsminister for de svar, jeg fik på mine spørgsmål. Jeg noterede mig, at det ærede medlem fru Hanne Reintoft med forargelse i stemmen sagde, at formålet med denne prisstoplov ikke var et prisstop, det var at komme dyrtidsreguleringen til livs. Det er selvfølgelig en indirekte sandhed, for hvis der ingen prisstigninger kommer, kommer der jo heller ingen dyrtidsportioner, og det er lønmodtagerne aldeles godt tjent med. Mon det ærede medlem har forstået hele formålet med denne politik og omstændighederne deromkring? man skulle næsten tro, hun har den opfattelse, at formålet med denne lovgivning er at sende de flest mulige af os i forbedringshuset og resten på fattiggården.

Aksel Larsen: Jeg forstår så udmærket vel, at handelsministeren er betænkelig ved en så lang periode for et prisstop som 5 måneder. Jeg vil selv mene, at det i hvert fald er den yderste grænse af, hvad man kan tillade sig, selv om jeg godt er klar over, at der kan foreligge en situation den 1. marts 1971, der gør det nødvendigt at forlænge den. Jeg tænker på, at hvis de nye arbejdsoverenskomster ikke er afsluttet og trådt i kraft den 1. marts, er meningen fra regeringens side med dette prisstop egentlig noget ude at svømme. Jeg er ganske klar over, at prisstoploven fra regeringens side er tænkt sådan, at den mest skulle have psykologisk virkning, den skulle virke på arbejdere og tjenestemænd, så de var, om jeg så må sige, mere manerlige i den forhandlingsperiode, der er begyndt og slutter den 1. marts. Det er sagt meget tydeligt af statsministeren, at når man nu ved denne prisstoplov skaber prisstabilitet i tiden indtil 1. marts, så håber man, at arbejdsmarkedets organisationer vil være så fornuftige, at lønudviklingen efter 1. marts i de kommende 2 år kan skabe prisstabilitet. Med andre ord, det er fra regeringens side — undskyld det meget grove udtryk — noget i retning af en gulerod: når vi nu lover jer prisstabilitet under forhandlingsperioden, vil I så ikke nok være tilbageholdende for de næste 2 år, uanset om I ved noget om, hvorvidt priserne i den tid stiger eller ikke stiger?

Ja vel, så har man lovet, at vi skal få en mere varig lovgivning, og hvis man havde haft noget at have løftet i, var situationen jo en anden, men det har man ikke, man siger rent ud, at man ikke aner et kuk om, hvad man vil gøre fra den 1. marts. Ja, det er måske typisk for denne regering, at den planlægger så dårligt, men i hvert fald må vi andre tage bestik efter, at regeringen enten ikke ved, hvad den vil, eller ikke er villig til at sige det, ikke er villig til at give den besked, som folketinget nødvendigvis måtte have, og som ville have uhyre stor betydning for forhandlingerne på arbejdsmarkedet.

Vi ved alle sammen, som ministeren nu har bekræftet det, at en udgang for et prisstop fra en bestemt dato skaber vilkårlighed, og det er der altså ikke noget at gøre ved, fordi regeringen havde truffet den politiske beslutning, at det skulle være fra den

[Aksel Larsen.]

22. september og ikke fra nogen anden dato, og ikke i forvejen havde undersøgt, om det var en hensigtsmæssig dato, om man skulle forberede visse overgangsbestemmelser eller noget lignende. Handelsministeren har fået ordre til, at det skal være fra den dato, og derved kommer vilkårligheden, derved kommer lotteriet, og derved kommer det mærkværdige forhold, at prisforhøjelser, som priskontrolmyndighederne har godkendt, ikke må træde i kraft, fordi de ikke havde nået at blive effektueret før denne dato. Men det er alt sammen noget, man kan læse nærmere om i udvalgets materiale, og det er noget, som erhvervslivet vil stifte behageligt eller ubehageligt bekendtskab med i den kommende tid.

Ministeren forstår ikke, hvorfor vi er utilfreds med dispensationsbestemmelsen i § 4, stk. 3. Ja men så skal jeg da tillade mig at oplæse § 4, stk. 3, der lyder sådan:

„Monopoltilsynet kan undtage vare- eller erhvervsområder fra bestemmelserne i §§ 1-3, hvor markedsforholdene eller varens eller ydelsens karakter taler derfor.“

Vi har fået betydningen af denne bestemmelse uddybet gennem forhandlinger med handelsministeren i udvalget, og det er ganske klart, at her er der faktisk åbnet adgang for en hvilken som helst dispensation, monopolmyndighederne måtte ønske at give. Det er en for vidtgående bemyndigelse, og jeg tror ikke, vi har haft en så vidtgående bemyndigelse til en administrativ underinstans tidligere i en sådan lov.

Endelig siger ministeren, at han ikke tror, en længere tids behandling i folketinget ville have givet en anden lov; det tror jeg heller ikke. Regeringen havde truffet sin beslutning, den havde fået sine partigrupper til at godkende beslutningen, og så var der intet at gøre. Desuden har den en handelsminister, som er så konsekvent, at når han får et sådant, hvis jeg må bruge udtrykket, direktiv fra den øvrige regering, kører han det igennem efter en ganske bestemt linje og lader sig ikke rokke, og det er jo og godt.

Men det havde alligevel nok været bedre, om folketinget havde haft tid til at sætte sig ind i lovforslaget og det materiale, der er kommet fra udvalget, inden folketinget traf beslutning. Det er muligt, at udvalgsmed-

lemmerne fra de forskellige partier har haft tid til at underrette deres partigrupper på gruppemøder, men jeg har mine tvivl om, at de har kunnet gøre det i tilstrækkeligt omfang. Når vi har arbejdet i døgndrift i et par døgn, endda med at pløje materialet igennem og forsøge at skaffe opklaring om, hvad dette og hint betyder, så må man forstå, at det har været umuligt at underrette de øvrige folketingsmedlemmer gennem gruppe-møder, bortset fra at der også er partier, der ikke har været repræsenteret i udvalget. Jeg tror, det ville være sundere for danske parlamentarisme og for tilliden til folkestyret, om man i sådanne situationer havde så megen tid til rådighed, at man virkelig med nogenlunde god samvittighed kunne sige, at folketingets medlemmer vidste, hvad det var, de stemte for, og hvilken betydning det ville få. Dette er umuligt under disse forhold. Jeg forstår godt, at regeringen har hastværk, men jeg kan ikke se, at der var sket noget som helst, hverken skadeligt eller gavnligt, hvis man havde taget et par dage mere til arbejdet.

Det skulle altså ikke så være, og nu får vi så tage afstemningen, og så bliver det i hvert fald regeringen, der kommer til at tage hovedansvaret for denne lovgivning. Jeg tvivler ikke om, at den vil blive administreret så godt som muligt med hensyntagen til befolkningens interesser af den nuværende handelsminister, men alligevel er loven af en sådan art, at vi ikke tør tage et direkte medansvar.

Hanne Reintoft: Handelsministeren kunne ikke forstå, at jeg ikke betragtede dette som et effektivt prisstop, og sagde så bare, at for ministerens vedkommende så det rimeligt ud, at der ikke var prisstop på råvarer. Jeg nævnte jo en hel række andre punkter, hvor der heller ikke var noget prisstop, jeg nævnte forskellige hjælpestoffer, husleje, korn, foderstoffer, sukkerroer, blomster, auktionsvarer, kontingenter, renter i banker og sparekasser, jord osv. Må jeg få det afkræftet; gælder prisstoppet for disse ting, eller gør det ikke? For hvis jeg har ret, og det har jeg, er det jo temmelig illusorisk.

Jeg har lige fået brev fra en mand på Nørrebro, der skriver, at inden for de sidste 14 dage er olie i 10 liters dumke i den butik, hvor han køber, steget fra 4 kr. 40 øre til 5

[Hanne Reintoft.]

kr. 50 øre. Det er en rask form for prisstop, det skal jeg lige love for.

Må jeg så sige til hr. Jens Peter Jensen (Sorø amt), vi er meget, meget enige om, at den automatiske dyrtidsregulering nødvendigvis skulle trues. Men hvis man vil undgå udbetaling af dyrtidsportioner, laver man ikke den slags fusk, som dette halve prisstop er, så laver man en gennemført og ordentlig automatisk dyrtidsregulering f. eks. som foreslået med 20 øre pr. point og ikke pr. portion. Når man så har en effektiv dyrtidsregulering, er der ingen i dette samfund, der kan have interesse af stadig stigende priser, og så kommer der ganske rigtig ikke nogen dyrtidsportion til udbetaling, for så er prisniveauet fast.

Med hensyn til de forskellige strafforme — jeg ved ikke, over hvis hoved straffene skulle nedkaldes — må jeg sige til partiet venstre, der ikke altid er lige up to date, at det er strafforme, der for længst er afskaffet.

Marie Louise Truels-Christensen: Når jeg har bedt om ordet, er det, fordi jeg føler, at der fra denne talerstol skal udtrykkes en beklagelse over de vilkår, som de erhvervsdrivende, først og fremmest butikshandelen, har måttet arbejde under i perioden efter, at statsministeren den 22. september kundgjorde, at man tilsigtede et prisstop med virkning fra samme dato.

Det er naturligvis kun folketinget, som gennem en lov kan gennemføre et så skelsættende indgreb, som et prisstop med tilbagevirkende kraft nu engang er. Ikke desto mindre har der i den mellemliggende tid været ført en stærk og efter min mening ensidig kampagne for at få forbrugerne til at opfatte det således, at prisstoppet var en kendsgerning, fra det øjeblik regeringens hensigter var offentliggjort. Der er såmænd også folk her i salen, der har ydet bidrag til forvirringen. Da kendsgerningen er den, at der dels i perioden fra den 22. september indtil dato har været tale om betydelige prisforhøjelser for mange varer, dels også efter en eventuel prisstoplovs indførelse kommer nye prisstigninger som følge af udviklingen i råvarepriserne, har det været mere end påvarende for den enkelte handlende hver dag efter den 22. september at

skulle føre nytteløse diskussioner for at forsvare de fuldt legitime og nødvendige prisreguleringer, som han har været nødt til at gennemføre bare for at få dækket de udefra kommende prisstigninger. Jeg taler her ikke om de problemer, den handlende er stillet over for ved ikke at kunne få inddækket omkostningsstigninger, som enten er afholdt inden den 22. september, eller som vil blive ham påtvunget i de næste 5 måneder.

Jeg synes, at specielt butikshandelen har været udsat for en mistænkeliggørelse, som burde og kunne have været undgået, og som avler bitterhed til ingen verdens nytte.

Jeg har efter moden overvejelse besluttet at ville stemme for lovforslagets vedtagelse, for dermed afklares i det mindste en flydende og uholdbar situation, men jeg gør det i klar forventning om, at prisstoppet nu indgår i en helhedsløsning, som virkelig tilsigter en ligelig og retfærdig balance mellem de forskellige befolkningsgrupper. Med prisstoppets gennemførelse lukker man jo af for erhvervslivets muligheder for inddækning af omkostninger og overlader dermed en lang række problemer med lønglidning o. lign. til de erhvervsdrivendes egen løsning.

Skal der være en mening i de byrder, det besvær og den mistænkeliggørelse, som allerede er fulgt i prisstoplovforslagets kølvand, så må det være regeringens og folketingets pligt nu at indfri forventningerne om balance og helhedshensyn.

Handelsministeren (Knud Thomsen): Jeg vil gerne lægge et godt ord ind for fru Hanne Reintofts olieleverandør. Han har nemlig ikke begået noget ulovligt ved at sætte prisen op. Men han vil, hvis dette lovforslag bliver vedtaget, med virkning fra på mandag være tvunget til at sætte prisen ned til det, den var den 22. september.

Det samme gælder delvis som svar til fru Marie Louise Truels-Christensen, som sagde, at prisstoppet havde været en kendsgerning fra den 22. september. Dette er ikke rigtigt. Fra den 22. september har det været en kendsgerning, at regeringen ville fremsætte et lovforslag, der tog sit udgangspunkt i priserne den 22. september. Jeg må erkende, at en lovgivning som denne er belastende for erhvervslivet, men jeg vil gerne sige, at det er bestemt ikke regeringen, der har mistænkeliggjort erhvervene, herunder butikshan-

[Handelsministeren.]

delen. Tværtimod har jeg ved første behandling her udtrykt en stor anerkendelse af den måde, på hvilken erhvervslivet og herunder butikshandelen retter sig efter lovene, og den fortræffelige måde, hvorpå deres organisationer altid vejleder medlemmerne, så de sikrer bedst muligt, at manglende forståelse i alt fald ikke bevirker, at man overtræder lovene.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes med 88 stemmer mod 71.

§§ 1-4

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2 betragtedes som

bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 1.

§§ 5-7

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3 betragtedes som

bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 1.

§ 8

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4 om indsættelse af en ny paragraf

forkastedes med 88 stemmer mod 68; 3 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

§ 9, ændringsforslag nr. 5, § 10, således ændret, og § 11

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

I skrivelse af gårs dato meddeler lærer *Mogens Højland*, at han er villig til at indtræde i folketinget som midlertidigt medlem i anledning af den medlem af folketinget *Else-Merete Ross* tilstæede orlov.

Folketingets næste møde afholdes i dag, fredag den 9. oktober, kl. 11.50 med følgende dagsorden:

Eventuelt: tredje behandling af:

Forslag til lov om prisstop.

Mødet hævet kl. 11.38.

6. møde.

Fredag den 9. oktober kl. 11.50.

Formanden: Den eneste sag på dagsordenen kan kun med tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet.

(Ophold). Det er givet.

Man gik da til:

Tredje behandling af forslag til lov om prisstop.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 1) findes i tidenden sp. 347).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 131 stemmer; 12 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.